

De motivatie van leerlingen ondersteunen in de klas

Schoolpsychologencongres
Passender Passend Onderwijs
Ineke Haakma & Kim Stroet
10 maart 2017

Motivatie

worden bewogen tot actie

Formele definitie

- Proces dat omvat:
  - Doelen en acties
  - Acties worden gestart en doorgezet
- Altijd in context
- Waar komt de motivatie vandaan?

Zelf-Determinatie Theorie

Deci & Ryan (1985, 2017)

Autonomie

- Gevoel van vrije keuze
- $\neq$ onafhankelijkheid van anderen
- *Docent:* autonomie-ondersteuning

Competentie

- Gevoel dat je het kunt
- *Docent:* structuur

Relatie

- Gevoel van verbondenheid en erbij horen
- *Docent:* Betrokkenheid

Casus 1: beloningen en positieve feedback

- ZDT: Motivatie-ondermijnend
  - Informationeel t.o. evaluatief
- Meta-analyse toont geen negatief effect (Cameron & Pierce, 1994)
- Fouten in meta-analyse (Deci, Koestner & Ryan, 2001)
  - We! negatief effect voor verwachte beloningen of feedback

Casus 1: beloningen en positieve feedback

- Herhaald falen t.o. non-succes
- Analyse 'school reform program' (Alfi, Katz & Assor, 2004)
  - Weerstand non-succes bij docenten speciaal onderwijs
  - Belang aanleren effectieve coping bij non-succes
- Docent: (o.a.) optimale uitdaging, maak taak controleerbaar, ondersteun autonomie en relatie, creëer non-competitieve omgeving

Casus 1: opdracht

Stap 1

Neem als groepje een onderwijssituatie in gedachten waarin sommige leerlingen goede en sommige foute antwoorden geven

Stap 2

Hoe kan de docent de feedback aanpassen naar minder/meer competentie ondersteunend?

Stap 3

Ervaringen met consequenties bij leerlingen?

Casus 1: opdracht Conclusie

Let op:

- Geef informationele feedback
- Pas op met voorspelbare beloningen & voorspelbare positieve feedback

Casus 2: Scaffolding

- Bieden van steun in Zone van Naaste Ontwikkeling (Vygotsky)
- Stappen van scaffolding volgens van de Pol (2012)
  1. Diagnose van het probleem
  2. Check de diagnose
  3. Hulpstrategieën
  4. Check begrip

Zelf-Determinatie Theorie

Deci & Ryan (1985, 2017)

Autonomie

- Gevoel v
- ≠ onafha

- *Docent:* a

Competentie

- Gevoel d

- *Docent:* structuur

Relatie

- Gevoel van verbondenheid en erbij horen

- *Docent:* Betrokkenheid

De drie psychologische
basisbehoeften zijn universeel

Zelf-Determinatie Theorie

Deci & Ryan (1985, 2017)

Autonomie

- Gevoel van vrije keuze
- *Docent:* autonomie-ondersteuning

Competentie

- Gevoel dat je het kunt
- *Docent:* structuur

Relatie

- Gevoel van verbondenheid en erbij horen
- *Docent:* Betrokkenheid

De intrinsieke motivatie van leerlingen bevorderen door te voldoen aan hun psychologische basisbehoeften is belangrijk voor alle leerlingen.

- Zeker voor leerlingen van wie de motivatie geregeld op de proef wordt gesteld.
- Zeker voor leerlingen van wie de psychologische basisbehoeften geregeld niet worden vervuld.

Vragen?

Bedankt voor jullie deelname!

Ineke Haakma – I.Haakma@pl.hanze.nl
Kim Stroet - k.f.a.stroet@fsw.leidenuniv.nl

Literatuur

- Alfi, Katz, & Assor (2004). Learning to allow temporary failure: potential benefits, supportive practices and teacher concerns. *Journal of Education for Teaching*, 30 (1), 27-41
- Cameron & Pierce (1994). Reinforcement, reward, and intrinsic motivation: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, 64, 363-423
- Deci, Koestner, & Ryan (2001). Extrinsic rewards and intrinsic motivation in education: Reconsidered once again. *Review of Educational Research*, 71, 1-27
- van de Pol, J. E. (2012). Scaffolding in teacher-student interaction: exploring, measuring, promoting and evaluating scaffolding